

РІВНЕВА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У СПОЛУЧЕНОМУ КОРОЛІВСТВІ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ

Дослідження скеровано на з'ясування особливостей сучасної системи підготовки майбутнього фахівця дошкільної освіти у Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії. Увага на досвід цих країн пояснюється тим, що вони – одні з найбільш розвинених, мають суттєві напрацювання в організації дошкільної системи освіти, постійно вдосконалюють рівень підготовки майбутніх фахівців.

Мета статті: здійснити компоративний аналіз системи підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти у Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії.

Показана структура різних закладів, що здійснюють підготовку педагогічних кадрів: чотирирічні інститути і коледжі вищої освіти (Institutes and Colleges of Higher Education); однорічні інститути педагогіки при університетах (Institutes of Education of Universities); дворічні факультети педагогіки політехнічних інститутів (Polytechnic Departments of Education); чотирирічні школи сценічного мистецтва (Central Schools of Speech and Drama); дворічні технічні коледжі (Colleges of Education Technical).

У статті визначено два етапи здійснення підготовки вчителя дошкільної освіти: рівень бакалавра та магістра. Щодо підготовки доктора дошкільної освіти, то здобувають тільки ті, хто займається науковою діяльністю, чи планує здійснити наукову кар'єру.

Система підготовки вчителя дошкільної освіти у Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії характеризується тим, що така підготовка здійснюється у закладах вищої освіти. Натомість підготовчий етап учні проходять у школі. Два останні роки в школі здійснюється поглиблене вивчення спеціальних дисциплін, якими повинен оволодіти кожен учень. Для вступу в заклади вищої освіти, абітурієнт повинен мати атестат підвищеного рівня, який дає йому право вступати без екзаменів на навчання за відповідною спеціальністю. Вступ відбувається через вступну приймальну службу в університети та коледжі.

У закладах вищої освіти майбутній учитель дошкільної освіти здобуває перший рівень – бакалавр, після чого опановує освітні програми, які дозволяють отримати ступінь магістра. Термін навчання на першому освітньому рівні складає 3-4 роки навчання. Крім того пропонується спектр професійних програм для педагогів, які виявили бажання, або працюють з дітьми з особливими потребами. Такі освітні послуги надають заклади Королівства Англії та Шотландії за такими програмами: перша – зорієнтована на підвищення професійного рівня за спеціальністю; друга – на дослідницьку діяльність.

Для Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії характерна паралельна модель підготовки фахівців дошкільної освіти. Сучасні системи освіти Англії, Уельсу, Шотландії та Північної Ірландії відрізняється між собою певними особливостями, зумовленими регіональними вузівськими традиціями, натомість структурні компоненти – спільні. Обґрунтовано стандарти з підготовки вчителів дошкільної освіти з урахуванням вимог професійних компетентностей у закладах Великої Британії, які є базовими для інших закладів Королівства.

***Ключові слова:** дошкільна освіта, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, професійна підготовка, структура, система підготовки, вчитель, рівень освіти, паралельна модель підготовки фахівців дошкільної освіти, вступ до закладів вищої освіти.*

Україна скерує свій напрям в європейське наукове співтовариство, що

призводить до необхідності конкурентоспроможності вищої освіти на світовому ринку. Відбуваються суттєві зміни щодо її вдосконалення, у тому числі й дошкільної на засадах впровадження ефективних засобів і технологій навчання, модернізації змісту та структури дошкільної освіти. У цьому сенсі заслуговує на увагу досвід системи підготовки вчителя дошкільної освіти у Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії. Це зумовлено тим, що вони найбільш розвинені європейські країни, мають суттєві напрацювання в організації дошкільної освіти та підготовки майбутніх фахівців для цієї галузі, є флагманом щодо постійного вдосконалення й впровадження інноваційних технологій у рівневу підготовку майбутніх фахівців зорієнтовану на освіту впродовж життя.

Компоративні дослідження з професійної освіти проводили вітчизняні та зарубіжні вчені: М. Гагарін, А. Пискунов, Л. Пуховська, С. Сисоєва, А. Соколова, В. Третько, вони розкрили основні тенденції розвитку педагогічної освіти в країнах західної Європи. Питання особливостей підготовки фахівців дошкільної освіти в окремих країнах Європейського Союзу вивчають вітчизняні і зарубіжні дослідники: Н. Козак, Н. Мельник та ін.

Мета статті: здійснити компоративний аналіз системи підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти у Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії.

Підготовка педагогів для роботи в дошкільних закладах освіти здійснюється в кожній країні за власною системою професійної підготовки [3].

Для досягнення мети визначено низку завдань, які полягають у дослідженні закономірностей розвитку та становлення освіти в країнах Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, вивчення інноваційного досвіду з підготовки фахівців дошкільної освіти на рівні бакалавр і магістр. Вибір країн зумовлений такими чинниками:

- країни, які мають давню історію щодо підготовки фахівців означеної спеціальності в університетах (деякі університети були відкриті тисячу років тому);

- якість підготовки фахівців висока, про що свідчить весь цикл навчання та отримання ними дипломів, які мають визнання на міжнародному освітньому ринку;

- професійна підготовка фахівців відповідно до світових стандартів демонструє високий рівень якості системи університетської освіти Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії [5, 6].

Як зазначає Л. Пуховська, у Великій Британії склалася така структура різних закладів, що здійснюють підготовку педагогічних кадрів:

- чотирирічні інститути і коледжі вищої освіти (Institutes and Colleges of Higher Education);

- однорічні інститути педагогіки при університетах (Institutes of Education of Universities);

- дворічні факультети педагогіки політехнічних інститутів (Polytechnic Departments of Education);

- чотирирічні школи сценічного мистецтва (Central Schools of Speech and

Drama);

– дворічні технічні коледжі (Colleges of Education Technical) [6].

Щодо доступу громадян до освіти, зазначаємо, що середня освіта триває 13 років, два останніх з яких присвячуються поглибленому вивченню тих дисциплін, які учень планує обрати для студій до закладів вищої освіти. Школи надають змогу обрати курси різного рівня складності, що призводить до нееквівалентних атестатів. Право вступу в заклади вищої освіти без екзаменів надає атестат про загальну освіту підвищеного рівня (скорочено “A level”). За великої автономії шкіл в освітньому процесі підсумкові вимоги стандартизовано, оскільки випускні екзамени проводять кілька незалежних екзаменаційних рад. Головну роль у системі вищої освіти відіграють університети, передусім Лондонський, Кембриджський та Оксфордський. Британські університети, головним чином, гуманітарного спрямування.

Процедура відбору абітурієнтів у британські педагогічні заклади вищої освіти – особлива. Цим питанням займається спеціальне Інформаційне бюро з набору абітурієнтів на педагогічні спеціальності (Graduate Teacher Training Registry).

Для зарахування абітурієнти подають свої заяви у службу прийому в університети і коледжі, вказуючи до п'яти бажаних закладів. Документи направляються у заклади вищої освіти, які вирішують, чи вартує кандидат зарахування. Якщо кількість заяв перевищує квоту чи кількість вільних місць в аудиторіях, застосовується відбір, форми якого визначаються самими закладами вищої освіти. Право на квотування мають і органи розподілу фондів та ресурсів.

Три університети (Oxford, Cambridge, Durham) проводять для абітурієнтів конкурсні вступні екзамени.

Навчання розпочинається 1 вересня і формально закінчується 30 серпня, але насправді навчальний рік коротший. Кожний заклад вищої освіти автономний у плануванні навчального року за умови дотримання загальних критеріїв: закінчення занять у червні, кілька (3-5) тижнів перерви на головні релігійні свята. Відтак, навчальний рік поділяється на три частини, але в останній більшість закладів вищої освіти скорочує кількість навчальних годин для надання студентам часу на перегляд матеріалу і підготовку до підсумкових екзаменів. Частина університетів має проміжні канікули (до 8 тижнів) як час для самостійного навчання студентів. Однак, відчутнішою є тенденція до двосеместрового року з канікулами між семестрами. Усі заклади вищої освіти автономні у встановленні методів контролю роботи і знань студентів: більшість робить наголос на підсумкових екзаменах, часто проводиться поточний контроль з урахуванням його результатів під час вирішення питання про перехід на наступний курс чи рівень. Після закінчення програми першого циклу студент може отримати такі оцінки: найвищу (Class 1), дуже добру (Class 2, Division 1) з правом продовження навчання на другому циклі, непогану (Class 2, Division 2 чи “two-two”), найнижчу (Class 3). Для переходу з першого рівня на другий необхідно виконати досить високі академічні вимоги (диплом бакалавра з відзнакою) і показати глибокі знання з предмета спеціалізації. З цього правила є й винятки, коли на другий рівень

приймають осіб без диплома за перший рівень, а лише за наявності чималого досвіду роботи з обраного фаху [1].

У Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії освітні програми професійної освіти забезпечують кваліфікацію педагогів, яка відповідає 6-му і 7-му рівням компетентнісних характеристик європейського кваліфікаційного рівня. Зазвичай, 6-й рівень це – ступінь бакалавра (bachelor degree) та базовий рівень (foundation degree).

Для Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії найпоширеніші такі кваліфікації, що забезпечують підготовку фахівців, яка відповідає 6-му рівню компетентнісних характеристик. Кваліфікація бакалавра має три варіанти “з відзнакою” залежно від кількості поглиблено вивчених і складених дисциплін: Honours degree – 1, Joint Honours degree – 2, Combined Honours degree – 3 (чи більше) дисципліни.

Менш престижним є навчання та отримання “посередньої” (Ordinary Pass degree) бакалаврської кваліфікації з непоглибленим вивченням і засвоєнням дисциплін програми [1].

Після отримання ступеня бакалавра вчитель дошкільної освіти опановує програми, що дозволяють отримати ступінь магістра: “магістр наук в освіті” (Msc = Master of Sciences in education), “магістр освіти” (Msc = Master of Science), “магістр навчання” (Master of Teaching) – це сьомий рівень компетентнісних характеристик.

Окрім того в окремих частинах Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, наприклад в Англії і Шотландії, пропонується спектр професійних програм для педагогів, які будуть або вже мають намір працювати з дітьми з особливими потребами.

Існують дві групи програм:

Орієнтовані на підвищення професійного рівня за спеціальністю;

Орієнтовані на дослідницьку діяльність [3].

Що стосується терміну навчання, то М. Гагарін у навчальному посібнику “Зарубіжна система вищої освіти” [1] зазначив, що більшість абітурієнтів обирають курси навчання, що забезпечують здобуття першої кваліфікації (undergraduate degree). Навчання за навчальними обсягами за отриманням першого диплома вимагає 3-4 роки навчання.

Зауважимо, що окремі вчені притримуються іншої думки, щодо визначення термінів для здобуття вчителем дошкільної освіти майбутньої професії. Так, якщо в окремих країнах Європейського Союзу, зазначають дослідники [3, 4], для роботи з дошкільнятами достатньо трирічної університетської освіти, то в Англії і Шотландії – три роки навчання на рівні вищої школи вважаються неповною педагогічною освітою і таких працівників відносять тільки до підгрупи робочої сили сектору ЕСЕС (закладів дошкільної освіти та догляду за дітьми раннього дошкільного віку); для того, щоб стати повноцінним педагогом, який матиме право працювати у державному секторі, обов’язковою умовою є навчання та успішне його завершення впродовж

3–4-х років. Проте ця вимога не стосується практиків, що працюють у приватному секторі [10].

Щодо структури системи підготовки вчителів дошкільної освіти у Великій Британії, ми звернулись до наукових розвідок вчених Л. Пуховської, Н. Мельник, С. Сисоєва, А. Соколова.

На значення структурно компонентної побудови навчальної програми з підготовки майбутніх учителів дошкільної освіти (взаємозв'язок загальної освіти, спеціальної підготовки, педпрактики) надає Л. Пуховська [6]. Вчена зацентровує увагу на функціонування найбільш поширених моделей підготовки та логіку їх упровадження. Схарактеризуємо її:

– *паралельна модель*, яка ґрунтується на врахуванні принципу паралельного навчання дисциплін, започаткованих навчальними програмами з цілого циклу підготовки вчителя;

– *послідовна модель*, у результаті якої на першому етапі навчання вивчаються загальні та спеціальні дисципліни; на другому – дисципліни психолого-педагогічного циклу та проводиться педагогічна практика [6].

Вчена стверджує, що в пріоритеті Великої Британії є паралельна модель, загальний підхід (*generic*) до професійної підготовки педагогів дошкільної освіти, що спрямовує педагогів на цілісний підхід до роботи з дошкільниками і готує майбутніх учителів дошкільної освіти до інтерактивної взаємодії, ситуаційних і реляційних (поведінкових) аспектів роботи, а не до виконання конкретних завдань (наприклад тих, які визначено в перспективному навчальному плані). Педагоги, яких готують відповідно до цього підходу, зазвичай, мають широку кваліфікацію і можуть працювати в різних інституціях (для прикладу “сертифіковані дошкільні педагоги” (*Certificated early years teachers – CEYT*) [4, 7].

С. Сисоєва і Т. Кристопчук, стверджують, що сучасна система освіти Англії, Шотландії, Уельсу та Північної Ірландії відрізняються регіональною специфікою та традицією закладу, однак, структурно компонентний зміст є єдиним для всіх. Натомість, за університетами Англії залишається пріоритетним високий рівень автономії у визначенні освітніх курсів, програм і методів навчання. Загальну патетику у вищій освіті здійснює Міністерство освіти й науки шляхом розподілу матеріальних ресурсів. Посередницькі функції між урядом та університетами поділено на три ради університетських фондів (Англії, Шотландії, Уельсу). До складу цих рад входять представники закладів вищої освіти з регіонів Англії, шкіл та ліцеїв, роботодавці.

З 1996 р. розширюється число критеріїв, за якими визначається якість навчальних послуг і рівень закладу. Консультативним органом в оцінюванні якості навчальних досягнень є комітет ректорів, який з 1992 р. перейменовано на Комітет з якості вищої освіти.

Закінчивши університет, випускник одержує ступінь або свідоцтво про здобуту професію. Зауважимо, що британські кваліфікації визнаються на міжнародному освітньому ринку як найкращі. Їх можна здобути на всіх рівнях – від базового до найбільш запитаного з усіх дисциплін (спеціальностей). Професійні кваліфікації встановлюють, як правило, певні асоціації (ради) за дуже жорсткими вимогами.

В англійських стандартах визначені вимоги до професійної компетентності вчителів дошкільної освіти. Учитель-дошкільник повинен знати

і розуміти мету, принципи, цілі навчання стосовно шість основних напрямів, зазначених у Національному куррикулумі дошкільної освіти: 1) особистісний, соціальний та емоційний розвиток дитини; 2) спілкування, мова, грамотність; 3) математичний розвиток; 4) знання й розуміння навколишнього світу; 5) фізичний розвиток; 6) творчий розвиток [9].

Для кваліфікації “дошкільного педагога зі статусом кваліфікованого вчителя” (Early Years Professional with EYP status) передбачено вимоги щодо компетентностей у роботі з:

– дітьми (забезпечення гармонійного розвитку та фізичного благополуччя);

– батьками (залучення їх до розвитку їхньої дитини);

– колегами (робота в команді);

Саморозвиток (в галузі грамотності, осмислення передового досвіду, освіта дошкільних педагогів упродовж життя) [11].

Висновки. Здійснення підготовки вчителя дошкільної освіти відбувається в два етапи: на рівні бакалавра та магістра. Щодо підготовки доктора дошкільної освіти, то здобувають тільки ті, хто займається науковою діяльністю, чи планує здійснити наукову кар’єру. Рівнева підготовка майбутнього вчителя дошкільної освіти у Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії характеризується тим, що така підготовка здійснюється у закладах вищої освіти. Щоб вступити до закладів вищої освіти два останні роки в школі присвячується поглибленому вивченню необхідних дисциплін, які дають можливість бути зарахованим на навчання без екзаменів, за умови отримання абітурієнтом атестату підвищеного рівня (A level).

У закладах вищої освіти майбутній учитель дошкільної освіти набуває перший рівень – бакалавр (Bachelor degree), після чого опановує програми, які дають можливість отримати ступінь магістра (Master of Education). Для Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії характерна паралельна модель підготовки фахівців дошкільної освіти.

Перспективи подальших розвідок у розглянутому напрямі вбачаємо у виокремленні прогресивних професійних ідей, яких доцільно впровадити в освітній простір України.

Використана література:

1. Зарубіжна система вищої освіти: навч. посібн. / авт. – упоряд. М. І. Гагарін. Умань, 2017. 102 с.
2. Зміст освітніх програм професійної підготовки магістрів міжнародних відносин в університетах Великої Британії. Науковий журнал Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія : Педагогічні науки. Вид. відділ ЧНУ імені Богдана Хмельницького. Черкаси, 2012. С. 91–94.
3. Козак Л. В. Сучасна дошкільна освіта: європейський досвід розвитку. Освітологічний дискурс. 2017, № 3–4. С. 235–251.
4. Мельник Н. І. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки дошкільних педагогів у країнах Західної Європи : дис. ... д-ра пед. наук : спец. 13.00.04; 13.00.08 / Уманськ. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань, 2017. 622 с.
5. Пискунов А. Ф. Двухступенчатая модель и кредитная система в высшем образовании США и Западной Европы : опыт для постсоветских стран. Аналитический обзор состояния и

- международных тенденций развития систем образования. 2004. № 9 (июль-сентябрь). URL : http://charko.narod.ru/tekst/an9/3_1.html (дата звернення: 12.08.2004).
6. Пуховська Л. П. Професійна підготовка вчителів у Західній Європі: спільність і розбіжності. Київ, 1997. 180 с.
 7. Сисоєва С.О., Кристопчук Т. Є. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика : навч. посіб. для студ. ВНЗ. Рівне, 2012. 351 с.
 8. Соколова А. В. Професійна підготовка вчителя у системі педагогічної освіти Англії і Шотландії : Дис... канд. наук: 13.00.01. / Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. Одеса, 2009. 175 с.
 9. Early Childhood Education and Care Policy in the United Kingdom : OECD Country Note, December 2000. [London : Directorate for Education, 2000]. 59 p. URL: <http://www.oecd.org/unitedkingdom/2535034.pdf>. (Date of retrieving : 24.08.2016).
 10. Oberhuemer P. The Early Childhood Education Workforce in Europe Between Divergencies and Emergencies? International Journal of Child Care and Education Policy. Vol. 5, №. 1. 2011. P. 55–63.
 11. Key Topics in Education in Europe. Vol. 3 : The Teaching Profession in Europe: Profile, Trends and Concerns : Report 1 : Initial Training and Transition to Working Life / European Commission, Eurydice. [Brussels, Eurydice, 2002]. 159 p.
 12. Vocational education and training at higher qualification levels research paper № 15 / European Centre for the Development of Vocational Training. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2011. 158 p. URL: file:///C:/Documents%20and%20Settings/user/%D0%9C%D0%BE%D0%B8%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%8B/Downloads/5515_en.pdf. – Title from the screen. (Date of retrieving: 24.07.2015).

References:

1. Haharin M. I., (2017). Zarubizhna systema vyshchoi osvity [Foreign system of higher education]. Uman: Vizavi [in Ukrainian].
2. Zmist osvitnikh program profesiinoy pidhotovky mahistriv mizhnarodnykh vidnosyn v universytetakh Velykoi Brytanii (2012) [Contents of Master's Degree Programs in International Relations at UK Universities]. Cherkasy: Vyd. viddil ChNU imeni Bohdana Khmelnytskoho [in Ukrainian].
3. Kozak L. V. (2017). Suchasna doshkilna osvita: yevropeyskyi dosvid rozvytku [Modern Preschool Education: A European Development Experience]. Osvitolohichni dyskurs [in Ukrainian].
4. Melnyk N. I. (2017). Teoretychni i metodychni zasady profesiinoy pidhotovky doshkilnykh pedahohiv u krainakh Zakhidnoi Yevropy [Theoretical and methodological principles of vocational training of preschool teachers in the countries of Western Europe]. Uman: Umansk. derzh. ped. un-t im. Pavla Tychyny [in Ukrainian].
5. Piskunov A. F. (2004). Dvukhstupenchataya model' i kreditnaya sistema v vy`sshem obrazovanii SShA i Zapadnoj Evropy` : opyt' dlya postsovetskikh stran [The two-stage model and credit system in higher education in the USA and Western Europe: experience for post-Soviet countries].
6. Pukhovska L. P., (1997). Profesiina pidhotovka vchyteliv u Zakhidnii Yevropi [Professional Teacher Training in Western Europe: Community and Differences]. Kiev: Vyshcha shkola [in Ukrainian].
7. Sysoieva S. O., Krystopchuk T. Ye. (2012). Osvitni systemy krain Yevropeiskoho Soiuzu: zahalna kharakterystyka [European Union education systems: a common characteristic]. Rivne: Ovid [in Ukrainian].
8. Sokolova A. V. (2009). Profesiina pidhotovka vchytelia u systemi pedahohichnoi osvity Anhlii i Shotlandii [Teacher training in the teaching system of England and Scotland]. Odessa [in Ukrainian].

ИВАНОВА В. В. Уровневая подготовка будущих специалистов дошкольного образования в Соединенном Королевстве Великой Британии и Северной Ирландии.

Исследование направлено на выяснение особенностей современной системы подготовки будущего специалиста дошкольного образования в Соединенном Королевстве Великой Британии и Северной Ирландии. Внимание на опыт этих стран объясняется тем, что они – одни из наиболее развитых, имеют существенные наработки в организации дошкольной системы образования, постоянно совершенствуют уровень подготовки будущих специалистов.

Цель статьи: осуществить компаративный анализ системы подготовки будущих специалистов дошкольного образования в Соединенном Королевстве Великой Британии и Северной Ирландии.

Показанная структура разных заведений, которые осуществляют подготовку педагогических кадров: четырехлетние институты и колледжи высшего образования (*Institutes and Colleges of Higher Education*); однолетние институты педагогики при университетах (*Institutes of Education of Universities*); двухгодичные факультеты педагогики политехнических институтов (*Politechnic Departments of Education*); четырехлетние школы сценического искусства (*Central Schools of Speech and Drama*); двухгодичные технические колледжи (*Colleges of Education Technical*).

В статье определены два этапа осуществления подготовки учителя дошкольного образования: уровень бакалавра и магистра. Относительно подготовки доктора дошкольного образования, то добывают только те, кто занимается научной деятельностью, планирует ли осуществить научную карьеру.

Система подготовки учителя дошкольного образования в Соединенном Королевстве Великой Британии и Северной Ирландии характеризуется тем, что такая подготовка осуществляется в заведениях высшего образования. Зато подготовительный этап ученики проходят в школе. Два последних года в школе осуществляется углубленное изучение специальных дисциплин, которыми должен овладеть каждый ученик. Для вступления в заведение высшего образования, абитуриент должен иметь аттестат повышенного уровня, который дает ему право вступать без экзаменов на обучение по соответствующей специальности. Вступление происходит через вступительную приемную службу в университеты и колледжи.

В заведениях высшего образования будущий учитель дошкольного образования добывает первый уровень – бакалавр, после чего овладевает образовательными программами, которые позволяют получить степень магистра. Срок учебы на первом образовательном уровне складывается 3-4 года учебу. Кроме того предлагается спектр профессиональных программ для педагогов, которые выразили желание, или работают с детьми с особыми потребностями. Такие образовательные услуги предоставляют заведения Королевства Англии и Шотландии за такими программами: первая – сориентирована на повышение профессионального уровня за специальностью; вторая – на исследовательскую деятельность.

Для Соединенного Королевства Великой Британии и Северной Ирландии характерная параллельная модель подготовки специалистов дошкольного образования. Современные системы образования Англии, Уэльса, Шотландии и Северной Ирландии отличаются между собой определенными особенностями, предопределенными региональными вузовскими традициями, зато структурные компоненты – общие. Обоснованы стандарты из подготовки учителей дошкольного образования с учетом требований профессиональных компетентностей в заведениях Великой Британии, которые являются базовыми для других заведений Королевства.

Ключевые слова: дошкольное образование, Соединенное Королевство Великой Британии и Северной Ирландии, профессиональная подготовка, структура, система подготовки, учитель, уровень образования, параллельная модель подготовки специалистов дошкольного образования, вступление к заведениям высшего образования.

IVANOVA V. Level training of future specialists of preschool education in the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland.

The study aims to find out the features of the modern pre-service teacher education system in the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland. Attention to the experience of this country is explained by the fact that it is one of the most developed, has significant experience in the organization of the preschool education system, and constantly improves the level of training of future specialists.

Purpose of the article: to carry out a comparative analysis of the system of preparation of the teacher of preschool education in the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

The structure of different educational institutions is shown: four years institutes and colleges of higher education (Institutes and Colleges of Higher Education); one-year institutes of education at

universities (Institutes of Education of Universities); two-year departments of pedagogy of polytechnic institutes (Polytechnic Departments of Education); four-year schools of performing arts (Central Schools of Speech and Drama); two-year technical colleges (Colleges of Education Technical).

The article shows two stages of pre-service teacher training: Bachelor's level; Master's level. The doctoral level is awarded to those who have chosen a scientific career.

The structure of the pre-service teacher education system in the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland is characterized by the fact that such training is provided in higher education institutions. In order to enter higher education institutions, the last two years in the school are devoted to in-depth study of required disciplines. For admission to higher education institutions, the applicant must have a high school diploma. Admission is through the university and college admissions service.

In higher education institutions, the future pre-school teacher acquires the first level of education – bachelor, after which the pre-school teacher develops programs that allow to obtain a master's degree. The first level requires 3–4 years of study. In England and Scotland, there is a range of professional programs available for educators who will or will be working with children with special needs. There are two groups of programs: focused on raising the professional level by specialty; focused on research.

The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland is characterized by a parallel model of pre-service education. The modern education systems of England, Wales, Scotland and Northern Ireland differ in details, but the basic structures are similar. Training standards have been developed in the UK to set requirements for the professional competence of pre-service teachers.

Keywords: pre-school education, United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, vocational training, structure, system of training, teacher, level of education, parallel model of training of specialists of pre-school education, introduction to higher education institutions.

УДК 378.046

Худенко О. М.

ПІСЛЯДИПЛОМНА ОСВІТА ЯК ІННОВАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

У статті визначено основні ознаки інноваційного середовища для розвитку професійної діяльності вчителя у системі післядипломної освіти.

На основі аналізу психолого-педагогічної літератури автор обґрунтовує зміст понять “післядипломна освіта”, “освітнє середовище”, “інноваційна діяльність”. Схарактеризовано типологію та структуру освітнього середовища.

Поняття освітнє середовище системи післядипломної освіти визначено як взаємодію освітніх закладів щодо створення комплексу взаємопов'язаних умов, які забезпечують особистісний та професійний розвиток педагога. Основними ознаками післядипломної освіти як середовища професійного розвитку педагогів є: гнучкість, варіативність, гуманістична спрямованість, цілісність, інноваційність.

Акцентовано на необхідності інноваційної спрямованості педагогічної діяльності, яка допомагає педагогу більш повно реалізувати свої творчі здібності, розвивати індивідуальність, свій стиль діяльності шляхом використання нових, характерних лише йому способів та методів її здійснення. Це потребує створення у закладі освіти будь-якого типу відповідного інноваційного середовища.

Ключові слова: інновації, інноваційне середовище, система післядипломної освіти, інноваційна діяльність учителя, професійна діяльність, особистісний і професійний розвиток.